

o počínání předsedy Jana B., usouditi na projev vůle žalovaného spolku toho obsahu, že členové výboru mlčky souhlasili s jeho počínáním. Nelze proto spatřovati dodatečné schválení smlouvy o odběru mlýnských výrobků ani v tom, že zboží bylo zasíláno na jméno žalovaného spolku, že bylo spotřebováno též jeho členy a snad i placeno předsedou z jmění spolku, nebylo-li prokázáno, že se to vše stalo s výslovným nebo mlčky předpokládaným souhlasem výboru spolku podle stanov k projevu vůle způsobilého. Nedošlo-li však podle toho, co dosud uvedeno, k ratihabici smlouvy, nezbylo než žalobu zamítnouti.

### Čís. 16177.

#### Syndikátní odpovědnost (zák. č. 112/1872 ř. z.).

**Stát neodpovídá za škodu způsobenou notářem, který sice jednal v pozůstalosti, z níž věci zpronevěřil, jako soudní komisař, avšak uschování věcí, jež pak zpronevěřil, převzal na základě zvláštní úmluvy s dědicem, jemuž byla odevzdána správa pozůstalostního jmění.**

(Rozh. ze dne 7. června 1937, Co I 2/37.)

Žalobkyně se na žalovaném Československém státu domáhá syndikátní žalobou náhrady škody ve výši 227.835 Kč, kterou jí prý způsobil notář Dr. Augustin W. zpronevěrou vkladních knížek a cenných papírů, které převzal do úschovy jako soudní komisař pověřený projednáváním pozůstalosti po Štěpánu B., jehož byla žalobkyně jedinou dědičkou. Proti žalobě žalovaný stát namítl, že usnesením pozůstalostního soudu ze dne 25. srpna 1933 byla správa pozůstalosti svěřena žalobkyni a že ta při této správě používala notáře Dr. Augustina W. jako svého zmocněnce. Všechny platy, které konal z pozůstalostního jmění, se staly po 25. srpnu 1933 a na žalobkynin příkaz. Pro nedostatek zákonných podmínek nebyl jmenovaný notář oprávněn zříditi inventář a vzíti do své úschovy vkladní knížky a cenné papíry náležící do pozůstalosti. Inventurní zápis ze dne 30. listopadu 1930 jím sepsaný nebyl schválen pozůstalostním soudem. Dr. Augustin W. neměl ani práva, aby jako soudní komisař vyplácel odkazovníkům odkazy, poněvadž jest důkaz o splnění testamentu předložiti teprve po odevzdání pozůstalosti. Jestliže se tedy Dr. Augustin W. dopustil tvrzené zpronevěry, neučinil tak při výkonu úřadu soudního komisaře a syndikátní nárok nemohl žalobkyni vzniknouti. **V r c h n í s o u d v P.** zamítl žalobu. **D ů v o d y:** Podle spisů D III 312/30 okresního soudu v K. V. vychází najevo jen toto: K pozůstalosti po Štěpánu B. se přihlásila nynější žalobkyně dne 27. listopadu 1930 na základě testamentu ze dne 22. listopadu 1930 výminečně. Usnesením ze dne 17. prosince 1930 byla její přihláška soudem přijata. Žalobkyně však dne 18. prosince 1930 u Dr. Augustina W. protokolárně prohlásila, že svou výminečnou přihlášku mění v bezvýminečnou, aby to soud vzal na vědomí, nevypravené dosud usnesení ze dne 17. prosince 1930 odvolal a od provedení inventury a odhadu v usnesení tom nařízených upustil. Podle poznámek ve spisech bylo usnesení to odvoláno

a nebylo doručeno. Spisy byly poté vráceny notáři Dr. Augustinu W. ke skončení projednání pozůstalosti. Dne 21. dubna 1931 podal František B. výmínečnou přihlášku na základě zákona a byl usnesením ze dne 27. dubna 1931 poukázán, aby do 14 dnů podal žalobu o neplatnost dotčeného testamentu, ježto by jinak projednání pozůstalosti na základě testamentu bylo skončeno. Také od Františka W., Berty S., Jana W. a Františky S. došla dne 12. května 1931 výmínečná dědická přihláška ze zákona a soud dědice ty rovněž poukázal usnesením ze dne 15. května 1931 na pořad práva s lhůtou do 29. května 1931. V usnesení tom jest zmínka, že notář Dr. Augustin W. předložil inventář a projednací protokol, o jejichž schválení soud rozhodne později. Týká se to protokolů o projednání pozůstalosti ze dne 17. dubna 1931, podle něhož bylo projednání provedeno na základě bezvýmínečné přihlášky Kateřiny P. (žalobkyně) a jejího místopřísežného seznání jmění. Inventář (inventární protokol) byl sepsán dne 25. listopadu 1930 v zůstavitelově bytě a jako přítomní jsou uvedeni: Dr. Augustin W., notář jako soudní komisař, jeho zapisovatel, Kateřina P. (žalobkyně), Berta S., František B., Jan W., František W. a František S. V protokole jsou seznameny nalezené cennosti, a to kromě většího počtu mincí: hotovost 9.850 Kč, vkladní knížky, a to: Č. banky a úvěrního ústavu fol. serie VI 75573 se zůstatkem k 1. červenci 1929 89.450 Kč 85 h, K. spořitelny fol. 24842 se zůstatkem k 1. červenci 1929 157.639 Kč 93 h, kontokorentní vkladní knížka K. Vereinsbank č. 26622 fol. 244/28 s vkladem k témuž dni 96.388 Kč a č. 5060 fol. 1/30 s vkladem k 3. říjnu 1929 205.122 Kč, pak dlužní úpis města K. V. serie III č. 119 nom. 5.000 Kč a nějaké skvosty. V protokole se dále uvádí, že popsané cennosti byly vloženy do plechové krabice a vzaty do soudní komisionální úschovy. Přítomní dědicové byli zároveň vyzváni, aby se dne 21. listopadu 1930 dostavili do notářské kanceláře Dr. Augustina W., kde potom bylo konáno projednání pozůstalosti. Inventární protokol má totéž datum jako úmrtní zápis, který byl též sepsán notářem Dr. Augustinem W. jako soudním komisařem. Podáním ze dne 9. ledna 1932 předložil notář Dr. W. soudu spisy se žádostí, aby bylo Kateřině P. (žalobkyni) povoleno provést výplaty z vkladních knížek do pozůstalosti náležitých, ale teprve usnesením ze dne 25. srpna 1933 byla žalobkyni svěřena správa pozůstalosti podle § 810 obč. zák. Zároveň soud schválil projednání pozůstalosti podle protokolu ze dne 5. ledna 1932, v němž jest uvedeno, že všichni zákonní dědicové svou výmínečnou přihlášku dědickou změnili v bezvýmínečnou a s Kateřinou P. (žalobkyni) uzavřeli dědickou dohodu. Usnesením ze dne 23. dubna 1934 byl substitut Dr. Augustina W. Dr. N. soudem vyzván, aby podal vyúčtování výplat z pozůstalostního jmění, čemuž ten vyhověl a předložil vyúčtování, v němž jest jako schodek uvedena částka 33.116 Kč 31 h. Dr. Augustin W. vybral částky uvedené v seznamu příl. D vesměs před 25. srpnem 1933. Kromě uvedeného již schodku 33.116 Kč 31 h se žalobkyně domáhá jako zpronevěřených těchto částek: 38.261 Kč 20 h, které jsou ve vyúčtování označeny jako mimokonkursní útraty, které by mohl notář Dr. Augustin W. požadovati; 50.000 Kč, které prý byly Josefu Ch. vyplaceny bez důvodu; 51.225 Kč 64 h vyplacených podle vyúčtování na pozůstalostní dluhy, ale nijak

prý nedoložených; 50.000 Kč, pro jejichž výplatu prý též schází doklady, a 5.232 Kč 15 h, o které byla žaloba rozšířena, poněvadž prý zpronevěřená částka jest o ně vyšší, než bylo původně žalováno. Může býti ponecháno stranou, zda hledíc na údaje žaloby jde tu skutečně o zpronevěru notáře Dr. W., neboť stačí obíratí se otázkou, zda shora naznačené cennosti převzal a upotřebil ve své vlastnosti jako soudní komisař. Podle § 1 synd. zákona jest podmínkou vzniku syndikátního nároku, aby soudcovský úředník u vykonávání svého úřadu přestoupením úřední povinnosti porušil právo a tím straně způsobil škodu, proti které neposkytují pomoci opravné prostředky v soudním řízení předepsané. Z hořejšího zjištění jde najevo, že notář Dr. W. téhož dne, kdy podepsal úmrtní zápis, seznamenal v tak zvaném inventárním protokole cennosti, o které běží, a vzal je k sobě. Jest na bíle dni, že tak učinil svémocně, poněvadž jako soudní komisař byl tehdy oprávněn jen k pořízení úmrtního zápisu a tedy k úkonům v §§ 38 až 42 nesp. pat. naznačeným, když byly podle úmrtního zápisu účastníky pozůstalostního řízení toliko osoby svéprávné, a nebylo tvrzeno, že okolnosti vyžadovaly zapečetění pozůstalosti podle § 43 nesp. pat. Dr. W. také soudu nic neoznámil, naopak zvěděv, že soud chce naříditi inventuru, hned se postaral o to, aby usnesení ze dne 17. prosince bylo odvoláno, a teprve v květnu 1931 předložil soudu inventární protokol ze dne 25. listopadu 1930. Ježto pak zavinění soudu samého není uplatňováno, rozhoduje toliko, že se Dr. W. cenností zmocnil, aniž k tomu byl oprávněn, že tak jednal mimo zákonné meze své působnosti a že tedy tím svou úřední povinnost jako soudní komisař nepřestoupil. Totéž platí o dispozicích, které s cennostmi těmi učinil, neboť k nim soudem zmocněn nebyl a soud inventární protokol nikdy neschválil. Dotčený protokol také ani nebyl základem projednání pozůstalosti, neboť na konec všichni zákonní dědicové změnili dědickou přihlášku výmínečnou na bezvýmínečnou a s testamentární dědičkou sjednali dědickou dohodu. Je tedy vedlejší, že se dispozice učiněné Dr. W. s řečenými cennostmi staly vesměs před 25. srpnem 1933, a poněvadž, jak bylo vyloženo, notář ten při převzetí cenností a při nakládání s nimi nejednal ve vlastnosti soudního komisaře, jeví se žaloba neodůvodněnou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

#### D ů v o d y:

Jádro sporu je v řešení otázky, zda notář Dr. Augustin W. způsobil žalobkyni škodu tím, že porušil její právo přestoupením úřední povinnosti při výkonu své úřední působnosti jako soudní komisař, neboť jen tehda by byl odůvodněn žalobní nárok, založený na §§ 1 a 4 zák. č. 112/1872 ř. z. Na dotčenou otázku odpověděl prvý soud právem záporně. Podle § 4 uvedeného zákona jsou soudcovskými úředníky ve smyslu § 1 i soudní komisaři vysílání k výkonu soudních řízení (notáři). Podle §§ 3, 29 a 30 nesp. pat. a §§ 183, 184, 186 notář. ř. jsou notáři jako soudní komisaři zmocněni, aby vykonávali takové úkony v nesporných věcech, jichž podmínkou nejsou předcházející soudcovská rozhod-

nutí, zejména aby sepisovali úmrtní zápisy (uzávěry) a prováděli jiné v pozůstalostním řízení potřebné úkony, při nichž nejde o soudní rozhodnutí; při tom mají při úkonech, které konají jako soudní komisaři, dbáti předpisů platných pro soudní vyslance a pro soudy samy. Podle posléze dotčených předpisů jest posuzovati, zda se notář Dr. Augustin W. dopustil žalobkyní tvrzené zpronevěry ve své úřední působnosti jako soudní komisař.

Jmenovaný notář započal svou činnost jako soudní komisař v pozůstalostní věci po Štěpánu B. (zn. sp. D III 512/30 okresního soudu v K. V.) úmrtním zápisem, který sepsal dne 25. listopadu 1930. Při uvedeném úkonu byl povinen zachovati se podle předpisů §§ 38 až 52 nesp. pat. Podle § 45 nesp. pat. byl povinen předložit nalezené hotové peníze, zlaté a stříbrné věci, skvosty, veřejné a soukromé dlužní úpisy u soudu, nastal-li případ zapečetění pozůstalostní podstaty (§ 43 nesp. pat.). Zákonných předpokladů k zapečetění pozůstalosti tu však nebylo, neboť známí a domnělí dědicové byli způsobilí, aby své jmění sami spravovali, a podle § 43 nesp. pat. bylo dopuštěno ponechat jim pozůstalostní jmění v uschování. Že nebylo úmyslem soudního komisaře zapečetiti pozůstalost, nýbrž že pozůstalostní jmění mělo býti ponecháno v uschování dědiců, vyplývá z inventárního protokolu, sepsaného zároveň s úmrtním zápisem dne 25. listopadu 1930, který se skládá z dvou samostatných částí. V první části jest uvedeno, že žalobkyně převzala obytné místnosti v zůstavitelově domě »Alexandria« do dočasného uschování a do dočasné správy a že vzala na vědomí, že je za všechny zůstaviteli patřící věci odpovědna a že je musí vydati nezkráceně dědicům. Podepsáním té části dotčeného protokolu projevila žalobkyně svůj souhlas s tím, aby jí byla ponechána správa pozůstalostního jmění na vlastní nebezpečí a odpovědnost. Převzal-li notář Dr. Augustin W. podle druhé části uvedeného protokolu po dotčeném prohlášení žalobkyně různé mince, hotové peníze a vkladní knížky v bytě nalezené do uschování, nešlo již o výkon, jímž byl pověřen jako soudní komisař, t. j. o úmrtní zápis a opatření podle §§ 43, 45 nesp. pat., nýbrž převzal cennosti ty od žalobkyně jako od správkyne pozůstalostního jmění, když jí byl před tím poučil, že je za všechny věci zůstaviteli patřící odpovědna a že je musí vydati nezkráceně dědicům. Je proto nezávažné, uvedl-li notář v druhé části inventárního protokolu z 25. listopadu 1930, že bere cennosti do úschovy jako soudní komisař (»in gerichtskommissionelle Verwahrung«). Že nešlo při převzetí uvedených cenností notářem Dr. Augustinem W. o výkon soudního komisaře, tomu nasvědčuje i další jeho chování i chování žalobkynino v pozůstalostním řízení D III 512/30. Jmenovaný notář neuložil dotčené cennosti u soudu, jak by bylo jeho povinností jako soudního komisaře, kdyby bylo šlo o zapečetění pozůstalosti, nýbrž konal, jak jest patrné z opisu vyúčtování předloženého žalobkyní, z vkladních knížek do úschovy převzatých různé výplaty, a to bez příkazu nebo schválení pozůstalostního soudu, jak vyplývá z pozůstalostních spisů. Žalobkyně za pozůstalostního řízení nenaléhala na to, aby notář Dr. Augustin W. uložil převzaté cennosti u soudu, nýbrž uznává převážnou část vyúčtovaných výplat, pokud je jmenovaný notář konal v jejím zájmu podle dohod, které s dědici uči-

nila. Že žalobkyně v pozůstalostním řízení měla různé porady, které ne-souvisely s činností notáře Dr. Augustina W. jako soudního komisaře, vysvítá z výpovědi notáře Dr. Antonína N. a sollicitátora Aloise Z. a z další skutečnosti, že odměna, kterou jmenovaný notář účtoval za svou činnost jako soudní komisař, jest daleko nižší než odměna, kterou účtoval žalobkyni za svou činnost spadající mimo soudní komisařství. Také ty skutečnosti jsou patrné z pozůstalostních spisů a nasvědčují tomu, že žalobkyně vedla fakticky správu pozůstalostního jmění, a to s počátku za výslovného souhlasu ostatních dědiců, kteří i při konečném vyrovnání souhlasili s tím, aby byla pozůstalostním soudem ustanovena správkyňi pozůstalostního jmění. Za toho stavu věci nemá podstatné důležitosti ani skutečnost, že pozůstalostní soud svěřil žalobkyni správu tu teprve usnesením ze dne 25. srpna 1933, č. j. D III 512/30-62, jímž nabyla její předcházející faktická činnost jako správkyňe pozůstalosti dodatečného úředního schválení. Nepřevzal-li však notář Dr. Augustin dotčené cennosti ve své úřední funkci, k níž byl soudem vyslán, nepřestoupil úřední povinnost při výkonu svého úřadu jako soudní komisař. Správně proto usoudil soud prvé stolice, že již proto není žalobní nárok odůvodněn.

#### Čís. 16178.

**Vázne-li na nemovitosti poznámka pořadí pro zamýšlené zadlužení (§ 53 knih. zák.), nelze bez předložení usnesení povoliujícího tuto poznámku povolití odepsání části knihovního tělesa bez přenesení poznámky pořadí.**

(Rozh. ze dne 8. června 1937, R II 182/37.)

František a Marie T., domkáři v M., kteří koupili od knihovní vlastnice Marie C. pozemek č. kat. 2959 louka, zapsaný ve vložce č. 39 v M., navrhli, aby byl podle kupní smlouvy ze dne 17. července 1936 a prohlášení o propuštění ze zástavy ze dne 6. a 22. srpna 1936 odepsán ve vložce č. 39 bez závad pozemek č. kat. 2959 louka a aby byl připsán ve vložce č. 306. **K n i h o v n í s o u d** povolil žádané zápisy. **R e k u r s n í s o u d** zamítl knihovní návrh. **D ů v o d y:** Odepsání pozemkové parcely č. kat. 2959 z vložky č. 39 bez zřetele na váznoucí na něm poznámku pořadí pro zápůjčku 15.000 Kč s přísl. s účinností do 24. srpna 1937 se stalo neprávem a v rozporu s předpisy § 11 knih. zák. a §§ 1, 2 zák. č. 18/1869 ř. z., neboť nebyl prokázán souhlas osoby oprávněné z dotčené poznámky s odepsáním bez závad. Bylo proto vyhověti rekursu Dr. Alfréda B., který k průkazu svého rekursního oprávnění předložil výměr podaný podle § 54 knih. zák. okresním soudem ve V. dne 24. srpna 1926, č. d. 562/36.

**N e j v y š š í s o u d** nevyhověl dovolacímu rekursu.

#### **D ů v o d y:**

Stěžovatelům jest ovšem přisvědčiti, že knihovní poznámkou pořadí pro zamýšlené zadlužení (§ 53 knih. zák.) nevzniká ještě věcné právo ve smyslu § 11 knih. zák. a §§ 1 až 3 zák. ze dne 6. února 1869,